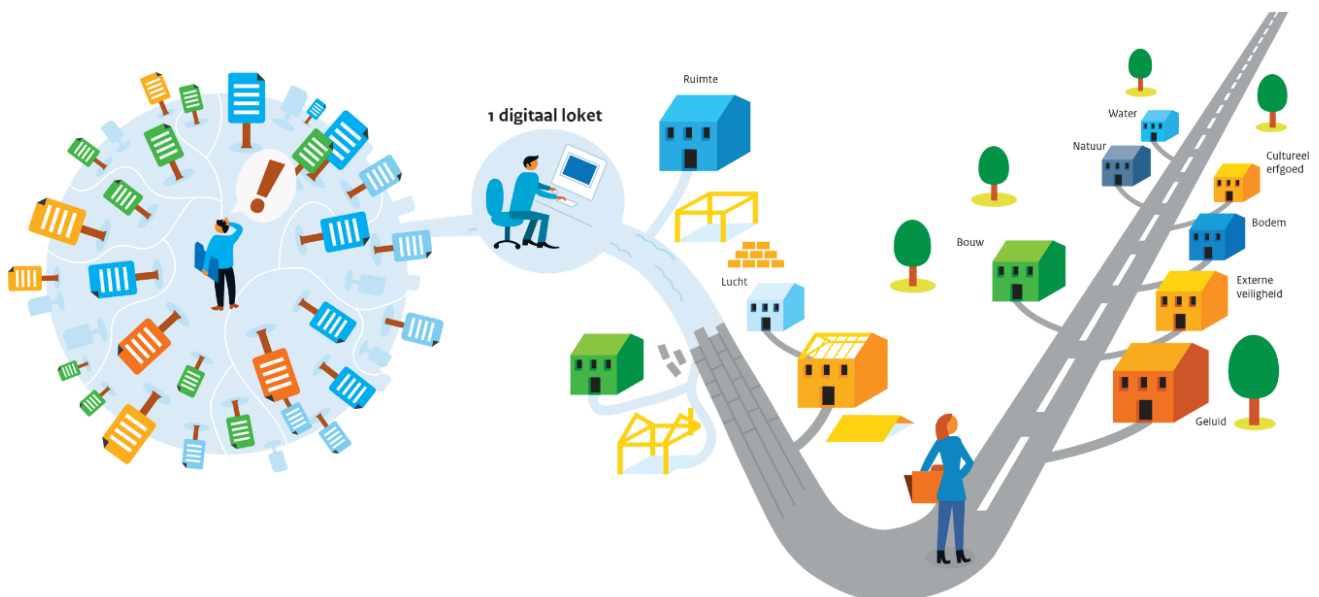

DSO rollen en actoren

OGAS Bijlage A

Version 2.0 • Major-release concept

Gegenereerd op : 11/27/2019

Auteur(s) : ADSMO

Inhoudsopgave

Beschrijving rollen, actoren en samenwerkingsverbanden	4
Samenhang rollen en actoren	12
Primaire rollen en actoren.....	12
Stelselondersteunende rollen.....	13
Aanbieders- en afnemersrollen.....	14
Voorbeelden verdere specialisatie.....	15

Deze pagina is opzettelijk leeg gelaten.

Beschrijving rollen, actoren en samenwerkingsverbanden

In dit hoofdstuk worden de rollen en actoren die in de context van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) relevant zijn beschreven.

Definities:

- **Bedrijfsrol** Een bedrijfsrol wordt gedefinieerd als de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van specifiek gedrag, waaraan een uitvoerder (actor) kan worden toegewezen. Een bedrijfsrol kan worden toegewezen aan een of meer bedrijfsprocessen of bedrijfsfuncties, terwijl een bedrijfsactor alleen aan een bedrijfsrol kan worden toegewezen.
- **Bedrijfsactor** Een bedrijfsactor vervult het gedrag dat aan (een of meer) bedrijfsrollen wordt toegewezen. Een actor is een organisatorische entiteit. Actoren kunnen ook entiteiten buiten de werkelijke onderneming omvatten; bijvoorbeeld klanten en partners. Voorbeelden van zakelijke actoren zijn mensen, afdelingen en business units. Een bedrijfsactor kan worden toegewezen aan een of meer bedrijfsrollen.
- **Samenwerkingsverband** Een samenwerkingsverband kan een aantal bedrijfsrollen samenvoegen en kan worden toegewezen aan een of meer zakelijke interacties of andere gedragselementen.

Rollen (Business Roles)

■ Adviseur (*specialisatie van Afnemer*)

Een adviseur is een persoon (architect) of organisatie (bijvoorbeeld ingenieursbureau) die meehelpt bij het opstellen van een aanvraag.

■ App-ontwikkelaar (*specialisatie van Derde*)

Dit betreft afnemers van de open gegevens en services van DSO. Zij ontwikkelen waarde toevoegende diensten voor afnemers.

■ Beheerder generieke gegevensverzameling (*specialisatie van Aanbieder*)

Bestuursorganen en rechtspersonen die moeten zorgen voor de instandhouding, werking en beschikbaar stellen van de inhoud van generieke gegevensverzamelingen.

■ Beheerder registratie (*specialisatie van Aanbieder*)

Bestuursorganen en rechtspersonen die moeten zorgen voor de instandhouding, werking en beschikbaar stellen van de inhoud van registraties zoals die voor omgevingsdocumenten en toepasbare regels.

■ Beleidsmaker (*specialisatie van Bevoegd gezag*)

Neemt belangrijkste beslissingen of bereidt beslissingen voor in de verschillende domeinen die betrekking hebben op het omgevingsbeleid.

■ Beleidsuitvoerder (*specialisatie van Bevoegd gezag*)

Geeft uitvoering aan activiteiten binnen het opgestelde beleid. Stelt projectplannen en beleidsadviezen op.

Rollen (Business Roles)

■ Beleidsverantwoordelijke (*specialisatie van Bevoegd gezag*)

De betrokken overheid die gelet op haar publiekrechtelijke taken en bevoegdheden het meest betrokken is. Binnen een gemeente wordt rol toegekend aan beleidsverantwoordelijke portefeuillehouders.

■ DSO-beheerder (*specialisatie van Aanbieder*)

Een individuele medewerker van de DSO beheerorganisatie. Voor het beheer van DSO worden dezelfde IAM voorzieningen benut, mogelijk aangevuld met infrastructurele beveiligingsmaatregelen.

■ DSO-LV

De organisaties die samen zorgen voor de dienstverlening rondom de landelijke voorziening DSO, zoals het informatiepunt en de operationele beheerorganisaties (OBO's).

■ DSO-ontwikkel- en beheerpartner (*specialisatie van Eenieder*)

Een organisatie die als partner deelneemt aan de ontwikkeling van het DSO. Enkele actoren in deze rol zijn RWS, Kadaster, KOOP, Geonovum en RIVM.

■ Geautoriseerde (*specialisatie van Afnemer*)

Een afnemer binnen het stelsel wordt geautoriseerd om bepaalde informatie in te zien of services af nemen. Dit zal vaak gekoppeld zijn aan de rol die een gebruiker heeft binnen het stelsel. Dit kunnen burgers en (medewerkers van) bedrijven of overheidsorganisaties zijn. Autoriseren is fijnmaziger dan machtigen.

■ Gemachtigde (*specialisatie van Afnemer*)

Zowel burgers, bedrijven of overheidsorganisaties kunnen iemand machtigen om namens hem processen binnen het stelsel uit te voeren. Dit betreft volledige machtiging van de taak.

Een gemachtigde heeft bijvoorbeeld van de initiatiefnemer de bevoegdheid gekregen om namens hem een check uit te voeren of aanvraag/melding te doen. Dit kan op drie manieren:

1. De initiatiefnemer kan iemand mandaat geven om namens hem het digitaal omgevingsloket te benaderen. Dit gaat via de machtigingsprocedure van het authenticatiemiddel (e-herkenning / DigId).
2. De initiatiefnemer kan binnen het digitaal omgevingsloket een (niet) natuurlijk persoon opstel- en indienrechten verlenen op één of meer projectmappen.
3. Daarnaast kan een (N)NP ook het Digitaal omgevingsloket (geauthenticeerd) benaderen en aangeven dat hij een aanvraag / melding op wil stellen namens een initiatiefnemer¹.

Een gemachtigde kan een organisatie, een adviseur, architect e.d. rechten verlenen om mee te helpen.

¹ Als machtiging is een schriftelijke verklaring van de initiatiefnemer, die dan als bijlage bij de aanvraag/melding wordt toegevoegd, voldoende.

■ Handhaver (*specialisatie van Beleidsuitvoerder*)

De handhavers leveren een belangrijke bijdrage aan het bevorderen van de leefbaarheid en de veiligheid. Bij overtredingen mogen zij sancties opleggen.

■ Initiator (*specialisatie van Afnemer*)

De initiatiefnemer of belanghebbende initieert het proces om iemand anders te machtigen voor het indienen van de aanvraag of melding.

■ Ketenpartner (*specialisatie van Eenieder*)

Een ketenpartner is een deelnemer in de waardeketens van het digitaal stelsel omgevingswet.

Rollen (Business Roles)

■ Leverancier van afnemer (*specialisatie van Derde*)

Ontwikkelaar die software ontwikkelt ten behoeve van bijvoorbeeld het bevoegd gezag. Software die een noodzakelijke schakel vormt voor de werking van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

■ LVBB

De organisatie(s) die samen zorgen voor de dienstverlening rondom de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen, zoals KOOP en Justid.

■ Planmaker (*specialisatie van Beleidsmaker*)

Een planoloog die verantwoordelijk is voor plan- en regelvorming. Doorgaans is de planoloog niet actief bezig met de dienstverlening, omdat hij of zij voornamelijk op de achtergrond werkt.

■ Regelmaker (*specialisatie van Beleidsuitvoerder*)

Een jurist die verantwoordelijk is voor juridische regels en besluiten. Doorgaans is de jurist niet actief bezig met de dienstverlening, omdat hij of zij voornamelijk op de achtergrond werkt.

■ Toezichthouder (*specialisatie van Beleidsuitvoerder*)

Een toezichthouder voert controles uit op basis van klachten of incidenten, maar doet ook terugkerende controles.

■ Uitvoerder OW-taak (Ozon) (*specialisatie van Aanbieder*)

Wettelijk taak van Kadaster voor objectvorming en objectgerichte uitlevering van omgevingsdocumenten.

■ Uitvoerder OW-taak (valideren)

Wettelijk taak van Kadaster voor het valideren van domeinspecifieke objectinformatie, waaronder geometrieën.

■ Vergunningverlener (*specialisatie van Beleidsuitvoerder*)

De vergunningverlener heeft een dienstverlenende rol en heeft regelmatig contact met aanvragers.

■ Vertegenwoordiger (*specialisatie van Aanbieder*)

Vertegenwoordiger die vanuit een wettelijk mandaat aanwijst wie wat mag binnen een organisatie (bijv. de directeur).

■ Zorgdrager

Bestuursorganen en rechtspersonen die bij of krachtens de wet belast zijn met de zorg voor archiefbescheiden

■ Opdrachtgever

Opdrachtgever in het proces van vraagsturing voor informatiediensten en informatieproducten.

■ Catalogusbeheerder (*specialisatie van DSO-beheerder*)

Beheerder van de Stelselcatalogus DSO.

Rollen (Business Roles)

■ Rechterlijke macht (*specialisatie van Afnemer*)

Staatkundig orgaan, belast met de rechtspraak, alsmede de personen die daarvan deel uitmaken. De taken van de rechterlijke organen is geregeld in de Wet op de samenstelling van de rechterlijke macht uit 1827 en de wetboeken van burgerlijke rechtsvordering en strafvordering. De rechterlijke macht beoordeelt of een beroep of bezwaar wordt toegekend.

De Nederlandse rechterlijke macht bestaat uit:

- Rechters (rechtbanken, met de afdelingen: strafrecht, civiel recht, bestuursrecht en de sector kanton)
- Raadsheren (gerechtshoven en Hoge Raad der Nederlanden)
- Officieren van justitie, die het Openbaar Ministerie vormen
- Rechterlijk ambtenaren in opleiding (raio) (vanaf de parketstage)

■ Uitvoerende macht (*specialisatie van Afnemer*)

De uitvoerende macht wordt in Nederland op vier niveaus als volgt ingevuld:

- Nationaal - De regering
- Provinciaal - Gedeputeerde Staten (met de commissaris van de Koning als voorzitter)
- Gemeentelijk - College van burgemeester en wethouders
- Waterschappen - College van dijkgraaf en heemraden

Daarnaast zijn er nog andere organen die 'met openbaar gezag bekleed' zijn en tot de uitvoerende macht behoren. Daaronder vallen zelfstandige bestuursorganen.

■ Wetgevende macht (*specialisatie van Afnemer*)

In Nederland vormen de Eerste Kamer der Staten-Generaal (Eerste kamer) en de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Tweede kamer) en de regering samen de wetgevende macht.

■ Aanbieder (*specialisatie van Ketenpartner*)

Aanbieders bieden services aan en stellen die beschikbaar voor gebruik in het stelsel. Specialisaties van aanbieder zijn levenaciërs van omgevingsinformatie (LVO) en bronhouder.

■ Afnemer (*specialisatie van Ketenpartner*)

Afnemers (binnen en buiten het stelsel) zijn gebruikers van het stelsel en/of ontwikkelen applicaties die services uit het stelsel afnemen.

■ Stelselbeheerder (TBO) (*specialisatie van DSO-beheerder*)

Beheerder van de landelijke voorziening DSO.

■ Belanghebbende (*specialisatie van Afnemer*)

Burgers en bedrijven die (nadelige) invloed zouden kunnen ondervinden van het initiatief van een ander of van een besluit van een bevoegd gezag.

De belanghebbende beoordeelt via het stelsel of de voorgenomen initiatieven in zijn omgeving hem nadelig beïnvloeden. In dit geval kan hij bezwaar aantekenen, een zienswijze indienen of beroep aantekenen bij het bevoegd gezag .

■ Bevoegd gezag (*specialisatie van Afnemer*)

Bestuursorganen die besluiten nemen (regels opstellen waarbinnen gebruikers moeten werken en beleid maken). Ook beoordelen en besluiten ze of aangevraagde, vergunde, **gemelde en gerealiseerde initiatieven binnen de regels passen/blijven**. Bevoegd gezagen kunnen voor de uitvoering taken beleggen bij omgevingsdiensten en andere organisaties. Specialisaties zijn: beleidsmaker, beleidsuitvoerder en beleidsverantwoordelijke.

Rollen (Business Roles)

■ Bronhouder

Bestuursorganen en rechtspersonen die gegevens beschikbaar moeten stellen. Gegevens die voldoen aan de daarvoor vastgestelde vorm- en kwaliteitseisen.

■ DSO-stelselverantwoordelijke (SBO) (*specialisatie van Aanbieder*)

De DSO-verantwoordelijke richt een DSO beheerorganisatie in welke de tactische en operationele beheerverantwoordelijkheid voor DSO uitvoert.

■ Derde (*specialisatie van Afnemer*)

Een externe partij die services van het DSO afneemt. Specialisaties van derden zijn: Ketenpartners (waaronder software leveranciers van het bevoegd gezag) en app bouwer.

■ Eenieder

Burgers, bedrijven en overheidsorganisaties die iets willen in de fysieke leefomgeving. Specialisaties van eenieder zijn: initiatiefnemer, belanghebbende, bevoegd gezag, Rechtelijke macht en derde.

Eenieder stelt vragen aan het stelsel, doet een terugmelding indien hij vermoedt dat gegevens niet juist zijn of meldt een storing.

■ Initiatiefnemer (*specialisatie van Afnemer*)

Iedereen die wil weten welke beleidsdocumenten van toepassing zijn, welke regels gelden (omgevingsdocumenten) of welke gegevens beschikbaar zijn heeft daar toegang toe.

De initiatiefnemer oriënteert zich op de mogelijkheden om zijn plannen uit te voeren. Op basis van de juridische regels, regels die op maat voor zijn specifieke situatie worden aangeboden, informatie over de leefomgeving en onderzoeksrapporten beoordeelt hij of hij een melding moet doen of een vergunning aan moet vragen. Indien nodig doet hij een melding of vraagt hij een vergunning aan voor zijn plannen.

■ Domeineigenaar

Organisatieonderdeel van een ministerie dat verantwoordelijk is voor een gedeelte van de wetgeving binnen een wet; een domein is een verzameling bij elkaar horende regels over een onderwerp, bijvoorbeeld 'bouwen', 'milieu' of 'water'.

■ Chief Data Officer

Deze functionaris voert, zowel in de opbouw van het stelsel als in de beheerfase, vanuit een onafhankelijke positie de regie en borgt de samenhang over de verschillende ontwikkelingen in het stelsel die een sterke gegevenscomponent kennen. Gezien het belang van de borging van de kwaliteit van de gegevens wordt de verantwoordelijkheid voor de gegevensvoorzieningen binnen het stelsel belegd in een functie op managementniveau. Voorzien, maar nog niet ingevuld.

■ Stelselmeester

Coördineert informatieleverancier-overstijgende afstemming over Informatieproducten en de daaraan gekoppelde dienstverlening binnen het DSO. Voorzien, maar nog niet ingevuld.

Actoren (Business Actors)

■ Kadaster

Het Kadaster valt onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Sinds 1994 is het Kadaster een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO).

Actoren (Business Actors)

■ KOOP

Het kennis- en exploitatiecentrum voor officiële overheidspublicaties. KOOP ondersteunt overheidsorganisaties in Nederland om elke dag informatie zoals wet- en regelgeving, parlementaire stukken, vergunningen en internationale verdragen te publiceren.

KOOP publiceert in de context van DSO op de volgende portalen:

- Wetten.nl
- Officielebekendmakingen.nl
- CVDR

■ Burger

In staatsrechtelijke zin is een burger een lid van de bevolking van een staat of bijvoorbeeld een gemeente; meer specifiek gaat het over zijn of haar rechtsverhouding tot een overheidsorganisatie.

■ Bedrijf

Een rechtspersoon die op kan treden als een volwaardig en handelingsbekwaam persoon in het rechtsverkeer behept met rechten en plichten zoals een natuurlijk persoon dat kan doen, dat wil zeggen, ook een rechtssubject wordt.

■ Overheid

De overheid is de verzameling van alle instituties die een uitvoerende taak hebben in het bestuur op een bepaald territorium of grondgebied.

■ Parlement

De Eerste en Tweede Kamer tezamen. Vaak wordt de term parlement gebruikt als synoniem voor de Tweede Kamer als belangrijkste wetgevende orgaan.

■ Gemeente (*specialisatie van Overheid*)

De gemeente is, na de Rijksoverheid en de Nederlandse provincies, de derde bestuurslaag in het Nederlandse staatsbestel. De inrichting en het bestuur van de gemeenten worden geregeld in de Gemeentewet.

■ Ministerie (*specialisatie van Overheid*)

Een ministerie of departement is een afdeling van een overheid waar het beleid van de regering wordt uitgevoerd. Aan een ministerie wordt leiding gegeven door een minister.

■ Provincie (*specialisatie van Overheid*)

Staatsrechtelijk is de provincie in de bestuurlijke eenheid die boven de gemeente staat.

■ Rechtspraak (*specialisatie van Overheid*)

Het officiële toezicht op het handhaven van de wet. In Nederland omvat de rechtspraak het burgerlijk recht, het strafrecht en het bestuursrecht.

■ Rijksoverheid (*specialisatie van Overheid*)

De Rijksoverheid, vaak kortweg het Rijk genoemd, is een onderdeel van de Nederlandse overheid en wel het onderdeel van de overheid dat werkt op landelijk niveau: de 'centrale overheid'.

Actoren (Business Actors)

■ Waterschap (*specialisatie van Overheid*)

Een waterschap is een regionaal overheidsorgaan dat bestuurlijk verantwoordelijk is voor de waterhuishouding in een gebied.

Samenwerkingsverbanden (Business Collaborations)

■ Aggregator (*specialisatie van Leverancier van omgevingsinformatie*)

Indien informatieproducten afkomstig zijn uit een combinatie van gegevens van meerdere leveranciers van omgevingsinformatie (LvO), dan fungeert één LvO als aggregator.

Deelnemende rollen:

- Aanbieder

■ DSO

Bestuursorganen en rechtspersonen die moeten zorgen voor het beschikbaar stellen van de landelijke voorziening van het Digitale Stesel Omgevingswet. Dit is tevens de invulling van een samenwerking tussen:

Aanbieders

Aanbieders zijn alle stelselcomponenten, informatiehuizen en e-Overheid voorzieningen.

Afnemers

Afnemers zijn Eenieder (inclusief anonieme toegang), Initiatiefnemer, Belanghebbende, Bevoegd gezag, Bronhouder, Derden en Rechterlijke macht.

Deelnemende rollen:

- Domeineigenaar
- Vertegenwoordiger
- Chief Data Officer
- DSO-beheerder
- DSO-stelselverantwoordelijke (SBO)
- Zorgdrager
- Afnemer
- Stelselmeester
- DSO-ontwikkel- en beheerpartner
- Opdrachtgever
- Aanbieder

■ Leverancier van omgevingsinformatie (*specialisatie van Aanbieder*)

Bestuursorganen en rechtspersonen die moeten zorgen voor het beschikbaar stellen van informatieproducten die voldoen aan de daarvoor vastgestelde vorm- en kwaliteitseisen.

Deelnemende rollen:

- Chief Data Officer
- Domeineigenaar
- Stelselmeester
- Afnemer
- Bronhouder
- DSO-beheerder

Deze pagina is opzettelijk leeg gelaten.

Samenhang rollen en actoren

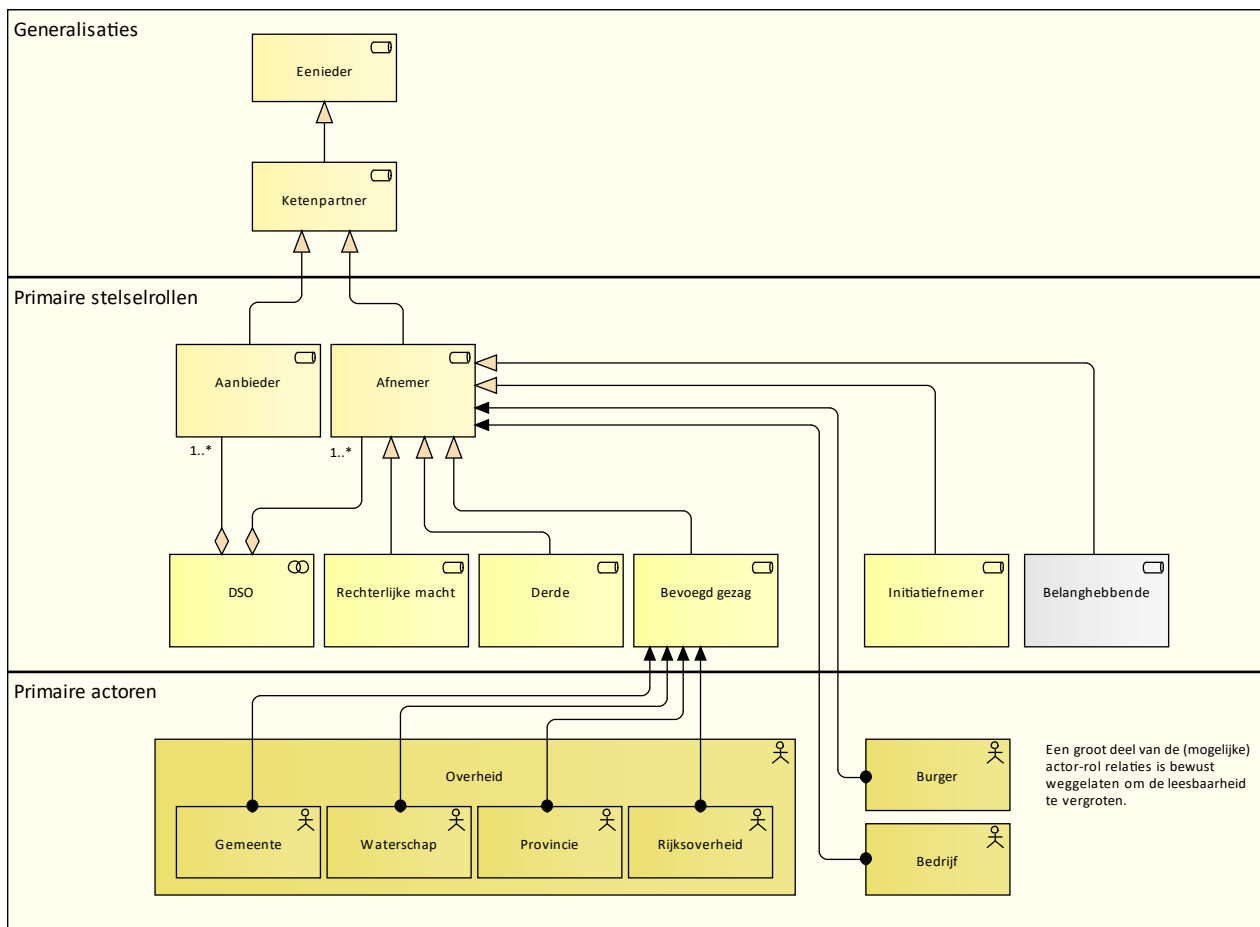
In de hoofdstuk worden de belangrijkste in dit document gebruikte bedrijfsrollen, samenwerkingsverbanden en actoren met hun onderlinge samenhang toegelicht.

Primaire rollen en actoren

Gegeneraliseerde rollen als Eenieder, Aanbieder en Afnemer zijn in de doelarchitectuur geïntroduceerd en worden hier gebruikt om de positionering en reikwijdte van procesketens en bedrijfsfuncties te definiëren.

Eenieder wordt bijvoorbeeld toegepast als een proces of functie voor alle onderkende rollen relevant en beschikbaar is. De afgeleide rollen (specialisaties) zijn vaak ook nog van toepassing maar geven dan aan dat voor die specifieke rol andere rechten en plichten van toepassing zijn.

De primaire rollen die voorkomen in de domeinoverstijgende processen (DOP's) zijn hieronder in relatie tot de genoemde generalisaties weergegeven. De primaire actoren zijn weergegeven om een beeld te geven van de invulling van een aantal van deze abstracte rollen.

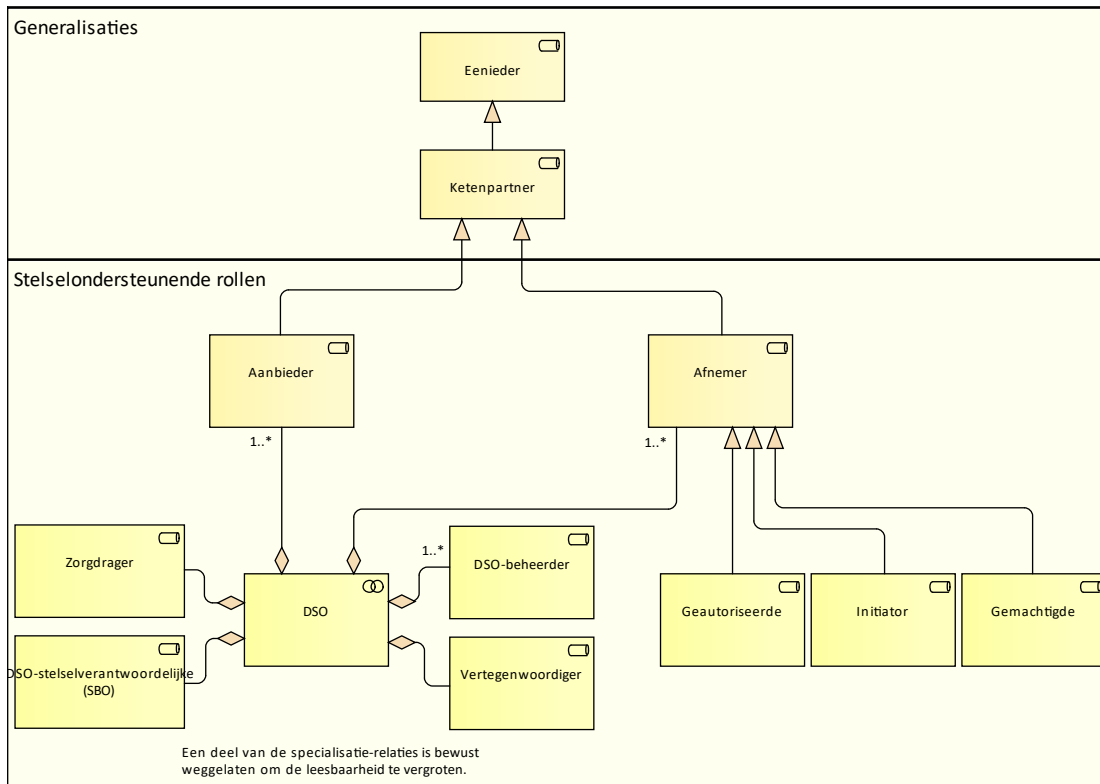

Figuur 1 Generalisaties en primaire stelselrollen en actoren

Stelselondersteunende rollen

Naast de primaire rollen zijn er ook een aantal stelselondersteunende rollen die in de onderstaande figuur in relatie tot de genoemde generalisaties zijn geplaatst.

De rollen Initiator, Gemachtigde en Geautoriseerde zijn vooral van belang in de context van Identity & Access Management (IAM).

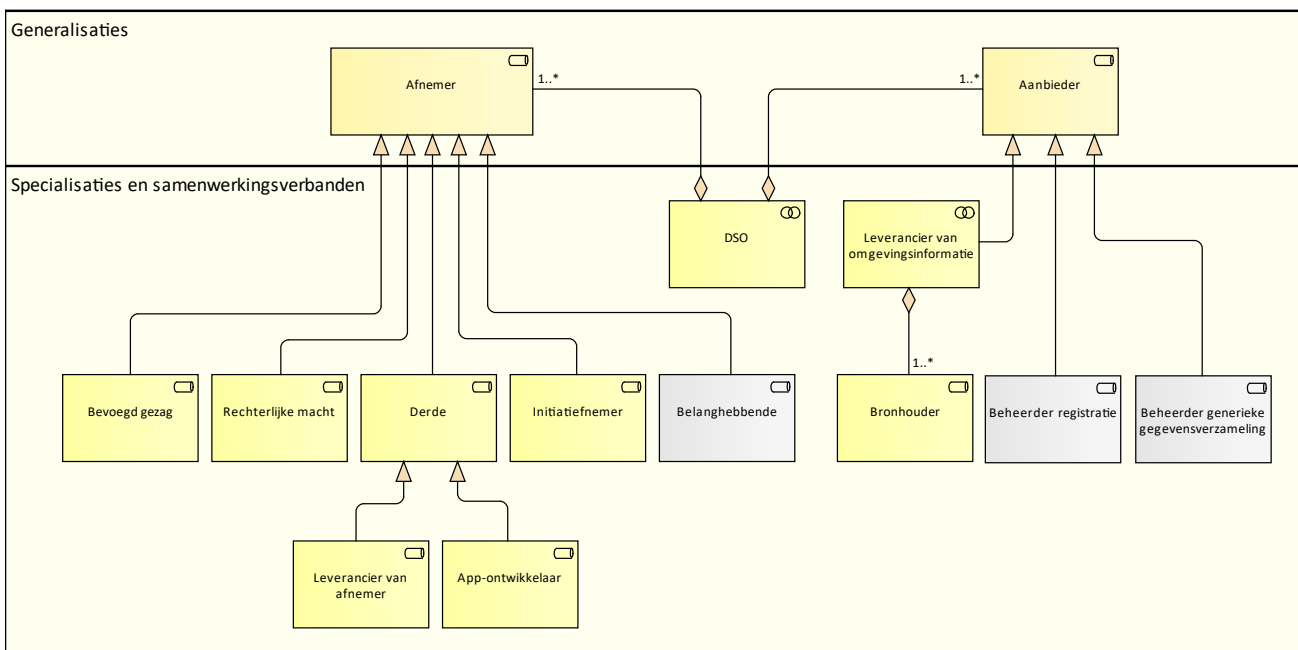

Figuur 2 Stelselondersteunende rollen

Aanbieders- en afnemersrollen

Omdat het stelsel feitelijk wordt vormgegeven door een samenspel van Aanbieders en Afnemers, zijn deze generalisaties relevant om processen, functies en de overige stelselrollen in de juiste context te plaatsen.

De relatie tussen deze generalisaties en de belangrijkste specialisaties of samenwerkingsverbanden tussen stelselrollen, die tevens voorkomen in de DOP's, procesketens en bedrijfsfuncties, zijn hieronder in samenhang weergegeven.

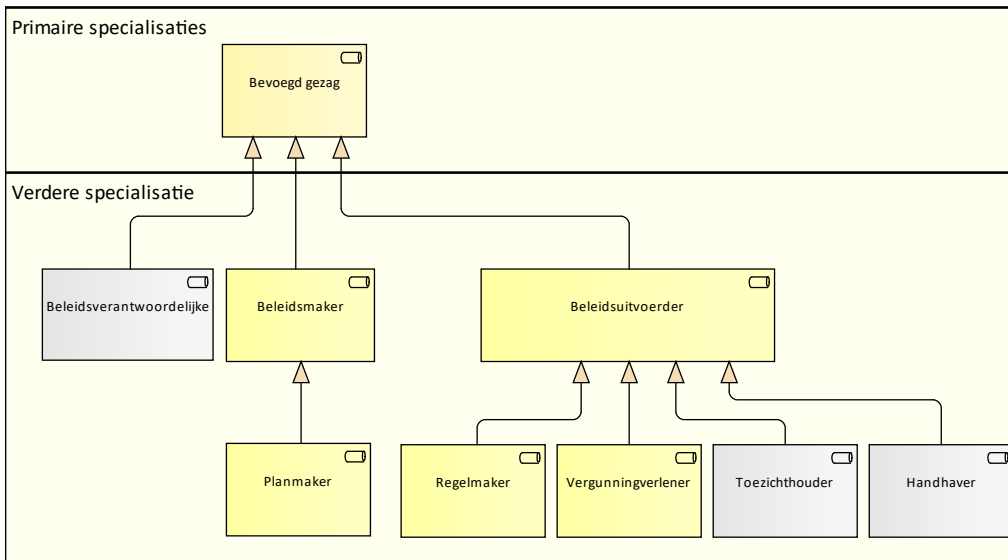

Figuur 3 De primaire rollen van aanbieders en afnemers

Voorbeelden verdere specialisatie

De rol bevoegd gezag kan verder worden opgesplitst in specialisaties. Een voorbeeld van specialisaties binnen het bevoegd is in de onderstaande figuur weergegeven.

Veel van deze rollen komen uit het huidige OLO 2 en de Customer Journeys die zijn opgesteld voor het DSO-programma.

Figuur 4 Voorbeeld van verdere specialisatie rollen

